

результатів проведення негласних слідчих (розшукових) дій у вигляді доказів, вони повинні відповідати загальним вимогам допустимості, тобто повинні бути отримані у порядку, встановленому Кримінальним процесуальним кодексом.

Список використаних джерел

1. Ухвала Апеляційного суду Харківської області від 11.02.2016 р. // Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/55950200>
2. Вирок Селидівський міський суд Донецької області від 15.01.2016 р. // Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/55041541>
3. Вирок Коростепського міськрайонного суду Житомирської області від 31.03.2014 року // Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/37939231>

МУДРАК І. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри кримінального процесу,
кандидат юридичних наук

ВІДМОВА ПОТЕРПІЛОГО ВІД ПРЕДСТАВНИКА В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: СУЧАСНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

У кримінальному провадженні адвокат відіграє важливу роль у забезпеченні прав і законних інтересів не лише підозрюваного, обвинуваченого, а й потерпілого, якого він може представляти під час досудового розслідування й судового провадження. Адже згідно ч. 1 ст. 58 КПК України потерпілого у кримінальному провадженні може представляти представник — особа, яка у кримінальному провадженні має право бути захисником. Виходячи з п. 8 ч. 1 ст. 56 КПК України, робимо висновок, що законодавець наділяє потерпілого правом не лише мати представника, але й в будь-який момент кримінального провадження відмовитися від його послуг.

Разом з тим, якщо відмова від захисника або його заміна урегульована ст. 54 КПК України, то відмова потерпілого (а у випадках, передбачених ст. 59 КПК, законного представника потерпілого) від представника чинним КПК України закріплена тільки п. 8 ч. 1 ст. 56. У ст. 78 КПК України йдеться виключно про підстави для відводу захисника, представника в кримінальному провадженні.

На нашу думку, це пояснюється, перш за все, проблемністю забезпечення прав потерпілого у кримінальному провадженні в аспекті «закріплення права потерпілого на безоплатну правову допомогу

та регламентацію переліку підстав для її надання» [1, с. 118], а також проблематикою реального доступу потерпілих в кримінальному провадженні до такої якісної безоплатної вторинної правової допомоги.

Отже, слід сказати про те, що у будь-якій стадії кримінального провадження потерпілий, законний представник потерпілого має право добровільно відмовитись від представника-адвоката та самостійно відстоювати свої права та законні інтереси в процесі або замінити представника. До причин такої відмови можна віднести поведінку представника, що формує у потерпілого впевненість у байдужості до його інтересів або упереджене ставлення, пасивність представника щодо реалізації доручених йому процесуальних прав потерпілого, зокрема, щодо збирання доказів, оскарження рішень, дій чи бездіяльності слідчого, прокурора, слідчого судді, суду, систематичне нез'явлення представника для участі у провадженні процесуальних дій тощо.

Не можна не погодитись з думкою про те, що критеріями ефективності діяльності адвоката-представника потерпілого у кримінальному провадженні є: забезпечення повноцінної реалізації завдань кримінального провадження і додержання основних його засад; реальне поновлення порушених кримінальним правопорушенням прав потерпілого, встановлення і стягнення заподіяної кримінальним правопорушенням шкоди у повному розмірі; попередження та/або скасування необґрунтованих, не законних і несправедливих рішень, дій слідчих і судових органів; забезпечення повноцінної реалізації процесуальних прав потерпілого, максимальне задоволення у кримінальному провадженні його законних інтересів [2].

Звісно, ще однією підставою для заміни представника-адвоката може стати відмова його самого від виконання своїх обов'язків. Ч. 4 ст. 47 КПК України вказує на підстави для відмови захисника від виконання своїх обов'язків в кримінальному провадженні. Виходячи з цього, слід зробити висновок про те, що представник-адвокат потерпілого в кримінальному провадженні може відмовитись від виконання своїх обов'язків у таких випадках: за наявності підстав для відводу представника; незгода з потерпілим, законним представником потерпілого щодо обраного ним способу відстоювання своїх прав та законних інтересів, за винятком обов'язкової участі представника (маємо на увазі перспективу обов'язкової участі представника потерпілого в кримінальному провадженні); умисне невиконання потерпілим, його законним представником умов укладеного із представником договору, що проявляється, зокрема, у систематичному недодержанні законних порад представника, порушенні вимог чинного КПК України; мотивування відмови відсутністю належної кваліфікації для надання правової допомоги у конкретному провадженні, що є особливо складним.

Після відмови від представника потерпілому, законному представнику потерпілого має бути роз'яснено його право запросити іншого

представника, і якщо потерпілий, його законний представник знову виявить бажання мати представника, він може у будь-який момент запросити нового представника або ж вимагати призначення йому іншого представника. У разі законодавчого врегулювання актуальної на сьогодні проблематики обов'язкової участі представника потерпілого в кримінальному провадженні слід буде вказати на неможливість безпідставної відмови потерпілого від представника та обов'язковість залучення представника потерпілого за призначенням у випадку, якщо потерпілий не залучить його самостійно. Іншими словами, якщо потерпілий, законний представник потерпілого відмовився від представника, а потім змінив своє рішення і виявив бажання залучити самостійно представника або потребує залучення представника за призначенням, бажання потерпілого мати представника мало б бути обов'язково задоволене.

Вважаємо, зазначене коло питань потребує паразі процесуальної регламентації з метою забезпечення реалізації прав та законних інтересів потерпілого в кримінальному провадженні.

Список використаних джерел

1. Аленін Ю. П., Гловюк І. В. Потерпілий у кримінальному провадженні: деякі питання / Ю. П. Аленін, І. В. Гловюк / Право України. – 2013. – № 11.
2. Шиян А. Г. Адвокат представник потерпілого у кримінальному провадженні [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://myleksii.ru/1-64379.html>

ГРИШОК В. О.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
доцент кафедри правосуддя, кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ ВИСУНЕННЯ ОСТАТОЧНОГО ОБВИНУВАЧЕННЯ НА ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРОСТУПКІВ

Відповідно до п. 4 ст. 3 КПК України (надалі — КПК) однією із спрощених форм досудового розслідування, в якій здійснюється розслідування кримінальних проступків є дізнання. Законодавець диференціює як кримінальне провадження так і досудове розслідування щодо злочинів та кримінальних проступків. Запровадження інституту кримінальних проступків спрямовано на спрощення досудового розслідування та судового провадження, що може мати наслідком досягнення процесуальної економії, що позитивно схвалюється окремими